

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦ APARE DUMINECA ♦♦♦♦♦♦♦♦♦♦

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane
" pe 1/2 de an 5 cor.
" România și străinătate pe an 14 frc.
" " " " pe an 7 "

Manuscrisele se adresează redacției
„Foaia Diecezană” iar banii de prenumără-
țiune și inserțiuni administrației „Tipo-
grafia și Librăria diecezană” în Caransebeș
Telefon Nr. 30.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse,
edictе etc. publicate de 3 ori, dacă conțin
până la 150 de cuvinte 750 cor., până la 200
de cuvinte 10 cor., de aci în sus 12 cor.

Înștiințare

Prin aceasta se comunică tuturor celor interesați, că înscrierile la institutul pedagogic diecezan din Loc se vor ținea la 1—3 Septemvrie v. a. c.

În acest institut se primește tineri, cari au absolvat cel puțin patru clase gimnaziale, reale ori civile, au trecut de 14 ani, dar nu sunt mai bătrâni decât de 18 ani. Petițiunile se adresează subscrisei direcțiunii cu aceluze: estras de botez, **testimoniu de pe 4 cl. medii terminate, atestat medical despre sănătatea sufletească și corporală a petentului de a fi primit, declarațiunea părinților, că vor griji de fiii lor cu cele trebuincioase.**

Cei-ce au trecut de 18 ani și privațiștii au să înainteze cererile lor de primire Venerabilului Consistor diecezan.

La înscriere să plătește taxa de 36 coroane.

Cererile pentru scutire de didactru se adresează Venerabilului Consistor diecezan, dar se înaintează prin subscrisa direcțiune și au să fie provăzute cu atestat de paupertate și cu ultimul **testimoniu școlar.**

Elevii vor locui la gazde, unde vor avea și viptul.

Examenele de corigență se vor ținea la începutul lunii lui Septemvrie.

Caransebeș, în 30 Iulie 1918.

Direcțiunea inst. ped. diecezan

Importanța, greutatea

și mijloacele catehizării

(Urmare)

Dar ce face poporul nostru de astăzi după ce a primit cu ușurință drepturi mari? fiindcă la această întrebare doream să ajung! Răspunsul sună trist! **Alege!!**

Alege preoți, alege învățători, alege deputați de tot soiul, însă tot cu scandaluri și scârbe. Atâta vandalism a săvârșit poporul nostru în cele sfinte de te îngrozești. Unde este smerenia, tradiționala evlavie și frica de Dzeu a poporului nostru? Unde este cinstea lui față de biserica strămoșască de odinioară? Să vadă strămoșii noștri, robii și obijduiții, că ce au făcut nepoții lor liberi, și în stare bună, cu biserica, li s'ar tulbura somnul vecinic. Cine e de vină la toate acestea? E de vină împrejurarea că până la 1868 a fost sf. *biserică ce a trebuit să fie, un loc sfânt unde credincioșii nu au avut de căutat aliceva decât ușurare și mângâiere sufletului, biserica această veche a dispus de o disciplină de fer* la care s'a închinat poporul, cu'n cuvânt până la acest termin *biserica noastră a stat deasupra poporului*, iară dela acest timp încoace biserica contrar menirii ei a ajuns pe mâinile poporului care a introdus în spiritul curat al bisericeii strămoșesti mentalitatea și caracterul său. *Dară mă rog e o lege psihologică limpede și simplă că firea omenească nu se închină la un individ sau instituțiune peste care dânsa e suverană.* Reflexiunile pe tema aceasta ar putea face un volum întreg, însă pentru noi aceea e de căpetenie că catihetul are de lucru cu copiii unor părinți a căror *religiositate este folcă.*

IV. *Bogatul fond de superstiții,* care există la poporul nostru, care împedecă lățirea unei religiosități curate, părinți și copii sunt superstițioși.¹

V. *Defectele de rassă.* De o adâncă pătrundere psihologică dă dovadă poporul nostru în povestea cu țigana ajunsă împărăteasă pe care în pompa cea mai mare a ajuns'o dorul să ieie iarăși în spate straița țigănească și bățul în mână. Jidanul tot Jidan, Neamțul tot Neamț, iară Românul tot Român rămâne, macăr de ar trece prin toate școalele din lume. Un zbornic slavon din sec. al XVI zice că *Românul e pisică.* Pisica însă, zice domnul Virgil Onișiu, o autoritate de a noastră în cultură, e tipul desteptăciunii și al *șireleniei* și iată însușirile ei:

- a) surprinde pe adversarul ei pe neasteptate,
- b) să prefacă moartă când îi vine la socoteală,
- c) scapă totdeauna teafără și în picioare din orice cădere,
- d) *zgărie rău când se supără,*
- e) are noauă vieți, nici un animal nu e mai greu de exterminat ca pisica,
- f) din casa unde șede anevoie o poți scoate etc.
- g) se distinge prin curățenia sa exemplară de toate celelalte dobitoace etc.

¹ Vezi diferite opere alei Florea-Marian și Nău din Rev. Teol. în care vorbește d. Dr. Cînhandu despre bogomilismul la Români.

Cât de mult își păstrează poporul caracterul său să vede din împrejurarea că descrierea aceasta se potrivește în general și la Românul de astăzi.⁹ Dacă mai luăm în socoteală și cuvintele cari le-a rostit cel mai mare arhieru al nostru Șaguna în ultimele clipe ale vieții sale: *Nu vă sfâdii! avem întrucâtva o icoană și despre latutea umbră a caracterului neamului nostru, care pelângă celelalte însuși frumoase ce le posedă, și ea trebuie considerată, când este vorba despre educație.*

VI. *Duhul cel greșit* ce stăpânește viața familială a țaranilor noștri. Cine are urechi de auzit și ochi de văzut se poate convinge, că pe zi ce merge, mai mult *materialismul cel mai eras* conduce pe țaranii noștri în toate afacerile lor. O sete ferbinte după avere și bani le usucă în suflet toate virtuțile moștenite din bătrâni. Și bogății și saracii înclinându-se mamonei nu mai jertfesc pentru biserică și alte instituțiuni nimic. Copiii, în loc de a fi crescuți în frica lui Dumnezeu, sunt exploatați moral și corporalminte. Copilul în casa părintească aude sudalme, batjocuri și calumnii la adresa cunoscuților, preoților și învățătorilor. *Viața familială, putem zice decăzută a credincioșilor noștri, onoare excepțiunilor, este cea mai mare pedecă în calea unei creșteri salutare religios-morale.*

VII. *Greșelile societății românești*: Distinsul nostru scriitor Ioan Agârbiceanu înainte cu câțiva ani a ținut la adunarea generală a Asociațiunii în Sibiu o frumoasă conferință cu titlul „Apariții bolnăvi în societatea noastră” în care biceuiește după vrednicie *conceptia de viață materialistă a clasei noastre conducătoare, a păturei culte, apatia și desinteresul ei față de problemele noastre culturale.*⁸ Un alt bărbat care se ocupă cu știința d-l Gavril Todica zice: *„Constătăm cu regret, că intelectualii noștri duc o groază de știință, să nu le amintim lucruri științifice că li se sburlește părul pe vârful capului.”*⁴ Și stările acestea desvălite de cei doi bărbați susamintiți, constituiesc un explicativ pentru ce la noi domnește o somnulență păgubitoare în toate manifestațiunile culturale. Societatea românească ar trebui să fie conștiința neamului, care se exercite control în toate ramurile de cultură, să aprecieze bărbații de muncă, să-i îndemne și să-i sprijinească. *Părerile dominante într-o societate promovează sau împiedică dezvoltarea culturii și a religiosității.*⁶

Bine! vor zice scepticii după toate cele înșirate până aici, dacă educația peste tot, și educația religios-morală în special se lovește de atâtea greutăți mari, și plane la noi, cărora ne și lipsesc mijloacele de muncă, atunci nici nu se merită să ne prea încordăm, să lăsăm munca aceasta de mare însemnătate pe scama împrejurărilor. La aceste presupuse afirmațiuni trebuie să răspundem cu cuvintele ilustrului pedagog *Foerster* care zice că este prea adevărat ce afirmă filozoful Schopenhauer și cu dânsul împreună alți pesimiști mai derând, că caracterul omului este ceva dat prin creditate și împrejurări și în bună măsură inalterabil, însă și acea trebuie să o admitem că în fiecare om fie el cât de rău sunt și părți bune, cari dormitează, cari sunt subjugate prin înclinările cele rele; *educația are chemarea deci să elibereze însușirile bune din obiceiurile rele și să le prefacă în o putere de rezistență contra însușirilor păcătoase.*⁶

Dacă deci educația în general și cea religios-morală în special pe lângă toate greutățile cele întâmpină poate aduce totuși roade foarte salutare, se întreabă, cari sunt căile și mijloacele prin cari și-ar putea împlini preoțimea noastră mai bine chemarea ce o are în privința aceasta?

I. Primul mijloc prin care s'ar putea promova progresul în învățământul religios la noi ar fi, cred, de a vorbi preoților cât de des cu *căldură* și cu *pricepere* despre însemnătatea catehizației, de a le descoperi cu cuvinte părințești că partea cea mai frumoasă a chemării preoțești este instrucția tineretului, că nu poate fi o faptă mai măreață decât să pui o bază solidă și temeinică la atâtea vieți tinere. *Armonia și liniștea vieții sufletești sunt cele mai mari comori ale omului pe pământ și cine ni-le poate da săvârșește un lucru neprețuit.* Fără o pornire internă a preoșimii toate celelalte mijloace vor fi iluzorice, poporul evreesc pe lângă mulțimea înțelepților profeti și profeti s'a dus de ripă fiind înperit la inimă.

II. *Nemo nisi per doctus* zice vorba latină. Nimeni nu se naște învățat și nimeni nu se naște catihet adaugăm noi. *Ca să fii un catihet bun trebuie să ai cunoștințe teologice și pedagogice foarte întinse,* și influințarea sufletului copilariei este o măiestrie destul de grea. Dacă vom deci să facem din preoții noștri buni catiheti să le promovăm cultura teologică și pedagogică. În străinătate se țin în tot anul congrese catihetice unde profesori savanți și cu decenii de activitate au schimb de idei și stabilesc norme nouă pentru învățământul religios. În străinătate stau întru ajutorul preotului catihet, atâtea și atâtea studii și reviste catihetice de prima mână. La noi după ce parohul primește singhelia nimenea nu se mai interesează de ei, nimenea nu-i dă *iudrumări* pentru o cultivare mai departe, de și e știut că școala, fie dânsă cât de bună, nu ne poate prevedea cu toate cunoștințele necesare, ea ne poate da orientări și îndicări, ea ne arată izvoarele cunoștințelor, pe când formarea noastră sufletească deplină urmează chiar după școală. Cine controlează pe preotul nostru după instalarea lui că face el vre-un progres cu științele teologice pedagogice atât de necesare și în altele.⁸ *Lipsa de îndrumare și de control a activității preoțești în adevăratul înțeles al cuvântului naște la noi toate lipsurile.* Pentru a sană întrucâtva neajunsurile pe terenul catihetic ar fi bine să se institue pe lângă Preaon. D. protopopi comisii constatatoare din 3—4 membri, cari să aibă următoarea menire:

(Urmează)

Cuvânt

rostit de Dr. NICOLAE POPOVICI în Biserica albă la 9/22 Iunie a. e. cu ocaziunea parastasului pentru eroii Regimentului de Inf. Nr. 48.

„Nimenea nu are iubire mai mare decât aceasta, ca cineva să-și puie sufletul pentru prietenii săi.”
(Ioan 15, 13.)

De astădată ne-am adunat în jurul sfântului altar, ca după rânduiala și credința bisericești noastre față de pomenirea celor răposați să mălțăm rugăciuni fierbinți la tronul *Parintelui Cerii* pentru odihna fraților noștri,

¹ Vezi Hanbuch der Pastoraltheologie de Ig. Schuch pag. 157

² Autoritățile noastre bisericești suferă de ingrămădirea afacerilor administrative, conferințele nu se țin regulat, reviste nu avem, studii și mai puțin, cine să animeze și să conducă preoțimea în activitatea ei.

³ Istoria literaturii române (manuscrise) de Virgil Onițiu p. 62—63.

⁴ Lucea Nr. 1 din 1809 Nr. 27.

⁵ Transilvania din 1913 Nr. 6. Dr. I. Radu, *Leitura științifică la noi.*

⁶ Greutățile speciale cari provin din mentalitatea copiilor și predarea materiei nu le-am amintit, fiindcă ele sunt înșirate în orice catihetică. Vezi Catihetica de prof. Stănescu ed. II: 32.

⁷ Vezi Foerster op. citat p. 673 și cele urm.

cari s'au mutat la viața cea vecinică ca eroi în cursul războiului groaznic, ce decurge cu înverșunare aproape de patru ani de zile. Cugetul nostru zboară astăzi la mormintele nenumărate de eroi, ce zac pe plaiuri străine, pe câmpiile întinse ale Poloniei și Galității, în Alpii Tirolului și Carpați, la „iadul dela Doberdo” și între stâncile sălbatice ale Albaniei, pe malurile Isonzului și în valea riului Piave. Mare este numărul morților noștri, a căror pomenire o săvârșim! Sute și mii dintre frații noștri și-au jertfit viața lor pentru țară și tron! Rând pe rând plecat-au dela căminul lor ca viteji înarmați cu o ferbinte dragoste de lege, de neam, și de țară și după săvârșirea atâtor minuni de vitejie fruntea lor încununatu-s'a cu cununa vieții celei vecinice. Lacrimile celor rămași acasă după cei-ce au fost sprijinul vieții lor nu au sfârșit și jalea și durerea a pătruns în toate colțurile pământului nostru strămoșesc.

Dar stând cu sufletul nostru în jurul mormintelor din cele patru părți ale lumii, să nu avem noi altceva pentru pomenirea lor decât lacrimi și durere, jale și suspin? Nu sunt ei vrednici de ceva mai mult și mai deosebit, decât ca și cei-ce au murit acasă după trăirea unei vieți liniștite și de rând? Ne-am face nevrednici de amintirea lor, dacă în aceste zile de grea încercare ne-am lăsa copleșiți de durere și dacă n'am putea pune stavilă riului de lacrimi, căci moartea lor n'a fost o moarte obicinuită de toate zilele, ci a fost o jertfă a vieții lor pentru tron și țară și neam, care se va înălța ca un prinos de mireasmă binemirosoare la tronul ceresc cerând mila de sus și dreptatea dumnezească pentru răcorirea sufletelor noastre în unecate de griji și de năcazuri.

Ei și-au dat sufletul lor ca viteji și ca atari vrednici sunt de cea mai înaltă cinste, ce se poate da cuiva pe această vale a plângerilor. Durerea fără margini să se prefacă în mândrie, iar jalea în cinste. mărire și recunoștință oătră dănșii, cari ni-au arătat iubirea cea mai mare, ce o cere legea creștinească prin cuvintele sf. ap. Ioan: „nimenea nu are o iubire mai mare, decât când cineva își pune sufletul pentru prietenii săi”. Căci mare este deosebirea între moartea de acasă și moartea de erou, pe câmpul de luptă! Ce este mai măreț: o petrecere liniștită a vieții în bucurii și năcazuri mici pânăce în sfârșit morbul și slăbirea trupului pune capăt firului vieții oboșite, sau moartea de erou după o desfășurare puternică și repede a tuturor puterilor sufletești și trupești pentru o cauză sfântă? Știu, că poate să se întâmple și altfel: Otilirea vieții în urma rănilor și chinurilor grozave, dar și atunci rămâne deosebirea mare între moartea, ce nu înseamnă altceva decât sfârșitul vieții și între jertfirea vieții pentru alții, pentru deaproapele.

Toți eroii noștri au fost pătrunși de convingerea că-și pun viața lor pentru ai săi și prin aceasta atât viața cât și moartea lor câștigă o valoare neprețuită. Ce poate fi mai frumos, mai măreț și mai sublim decât a apăra până la ultima răsufare copii și părinți, legea, neamul și țara și a muri cu convingerea: am făcut tot, ce mi-a fost cu putință. Cel-ce moare astfel, și-a ajuns scopul suprem al vieții. Rămână chiar mii de planuri și fapte nefăcute, mii de nădejdi și așteptări neimplinite: cel-ce moare astfel și-a împlinit scopul suprem al vieții. pământeste.

Aici acasă împodobim mormintele celor răposați cu flori, dar gropile eroilor noștri de pe plăfurile îndepărtate rămân înstrăinate și negrijite de inimile iubitoare. Aducere-vom aminte însă de cuvintele psalmistului: „al Domnului e pământul și plinirea lui, lumea și toți cei-ce locuiesc în'nsa”. (Ps. 23, 1.) Decât cruci de petri și morminte îngrijite mai de preț e monumentul neperitor

al aducerii aminte cu iubire și mulțămită, al pomenirii celei deapururea cu laudă și recunoștință mai ales în zilele, când ne vom bucura de fructele vieții faptelor și morții lor de eroi.

Ei vor trăi pururea în amintirea noastră păstrând cu cinste numele celor-ce luptă bună s'au luptat, drumul l'au făcut, credința au păzit trecând din această lume încununată cu cununa cea neveștejită a vieții celei vecinice.

Eroi au fost și ca eroi vor trăi în vecii vecilor! Amin!

Ș T I R I

Personal. Prea Sfinția Sa episcopul nostru Miron a plecat Sâmbătă la Sibiu, ca să ia parte la sesiunea fundațiunii Gozsdu, care se întrunește Luni în 13 August 1918, precum și la ședințele Consistorului metropolitan, convocate pe Luni în 20 August 1918.

Hirotonire. Prea Sfinția Sa episcopul, nostru Miron a binevoit a hirotoni întru presbiter pe candidatul de preoție Ilie Sirbu din Rusca.

Alegerea de protopop în Beiuș s'a făcut în 10 August a. c. sub conducerea comisariului consistorial *Gheorghe Tulbure* protopresbiter, asesor-referent consistorial. Dintre cei 6 candidați, a întrușit *Felru E. Papp* 25, iar *Dr Victor Fildan* 22 voturi; 2 bile au fost albe. Astfel comisarul prezident îl declară pe *Petru E. Papp* paroh în Pocola de protopop ales al tractului Beiuș. La mulți ani!

Demisionarea mitropolitului Dr Vladimir Repta. Ziarele din Viena aduc știrea, că mitropolitul român al Bucovinei, Dr Vladimir de Repta, ar fi demisionat cu întreg Consistorul. După ziarele vieneze până la întregirea scaunului mitropolitan, biserica gr.-or. din Bucovina va fi condusă de un arhimandrit român și de un arhimandrit rutean. Știrea aceasta o înregistrăm cu rezerva cuvenită.

Candidatul de preoție Eliseiu Mureșian din Sintești din incidentul fidanțării sale cu Dș. Maria Popa, a donat 20 cor. pe seama fondului orfanilor.

A apărut: *Anuarul* Institutului pedagogic-teologic al arhidiecezei ortod. române transilvane din Sibiu pe anul școlar 1917/1918 publicat de Dr Eusebiu R. Roșca, director. Cuprinsul: 1. Scopul educațiunii de Dr Pavel Roșca. 2. Știri școlare și date din cronica institutului.

Note oficiale

Nr. 4797 Șc. ex 1918.

Începerea anului școlar.

În înțelesul rezoluțiunii ministeriale de sub Nr. 9772—1918/el. se comunică tuturor celor interesați, spre știre și acomodare, că înscrierile la școalele noastre populare se fac la 1—3 Septemvrie n. a. c. iar, prelegerile se încep la 1/14 Septemvrie a. e. adeca ca și în

anul precedent. Preoțimea noastră se îndatorează, ca să publice aceasta credincioșilor.

Pentru elevii din clasele I—III., din acele comune sau orașe, unde este învățător și stă la dispoziție sala de învățământ, ca în timpuri normale, anul școlar se începe cu 1 Septembrie v. și se termină cu finea lui Iunie v. Elevii din clasele IV—VI însă sunt obligați să cerceteze prelegerile numai dela 1 Octombrie v. până la finea lui Mai v., având a da ajutor părinților în cele economice.

Elevii din clasa IV. a școalelor, cari se află în orașe municipale asemenea sunt îndatorați, ca să cerceteze prelegerile dela începutul lui Septembrie v. până la finea lui Iunie v.

Totodată să îndatorează organele parohiale, ca înainte de începerea anului școlar să caute, ca să delăture toate defectele școlare, atât pe dinlăuntru, cât și pe dinafară, aducând edificiul școlar în stare pe deplin corăspunzătoare cerințelor legii și procurând toate recvisitele școlare prescrise de art. de lege XXVII. din 1907.

Despre starea școlii oficiile parohiale se îndatorează, ca înainte de începerea anului școlar să raporteze Consistorului.

În fine Onoratele oficii parohiale se îndrumă, ca să raporteze imediat oficiilor protopresbiterale concernente numele candidaților de învățători (invățătoare), absolvenților de pedagogie sau teologie, precum și a învățătorilor pensionați, aflători în comuna respectivă, care ar părea fi încredințați cu ținerea prelegerilor la școalele noastre populare, îndemnându-i totodată, ca fără amănare să se prezinte la protopresbiterii concernenți în această cauză.

Despre dispozițiile luate să se raporteze apoi imediat încoaci, atât din partea oficiilor parohiale cât și a celor protopresbiterale.

Caransebeș, în 7/20 August 1918.

Dr E. Miron Cristea
episcop.

Convocare

Nro. 145 ex 1917.

Cătră onorații membri ordinari și adhoc, preoți și mireni, ai sinodului protopresbiteral gr. ort. român din protopresbiteratul Oraviței.

Cu convocare la decisul Ven. Consistoriu diecesan dtto 11- Martie 1917 Nro. 5293. B. ex 1917, prin aceasta convoc și declar de convocat sinodul protopresbiteral electoral al tractului Oraviței pentru alegerea protopresbiterului pe Joi în 23. August 1918 st. v. la 11 ore a. m. în biserica parohială din Oravița-montană.

Sfânta liturgie cu chemarea Duhului sânt se va celebra în aceeași zi la 9 oare a. m. în biserica parohială din comuna centrală Oravița-Montană.

Buzias, în 7. August 1918.

Ioan Pepa
protopresbiter, comisariu consistorial

Bibliografie

De Iuliu Vuia să află la Librăria Diecezană din Caransebeș următoarele manuale pentru cursul primar, cari au obținut aprobarea ministerială, a Ven. Conzistor caransebeșan, aradan și orădan:

1. Abcdar ilustrat. Ed. XI 1917. Prețul 60 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 152751/1912.
2. Instrucția metodei sunetelor vii. Ed. II 1913. Prețul 80 fil.
3. Carte de cetire cl. II. Ed. VI 1912. Prețul 50 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 104220/1912.
4. Carte de cetire cl. III. Ed. VII 1913. Prețul 60 fileri. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 131332/1912.
5. Carte de cetire cl. IV. Ed. VII 1912. Prețul 70 fileri. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 127381/1912.
6. Carte de cetire cl. V și VI. Ed. IV 1912. Prețul 1 cor. 40 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 100967/1912.
7. Curs practic de limbă română. Ed. IX. 1913. Prețul 70 fileri. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 79642/1913.
8. Curs practic pentru învățarea limbii maghiare. cl. I, II, și III. Ed. XI. 1915. Prețul 70 fileri. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 69480/1915.
9. Curs practic pentru învățarea limbii maghiare. cl. IV, V și VI. Ed. IX 1916. Prețul 90 fileri. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 74596/1916 VII b.
10. Elemente de geografie și constituție. Ed. VIII 1912. Prețul 70 fil. Aprobata cu rez. minist. Nr. 97819/1912.
11. Curs practic de aritmetică pentru cl. 2, 3, și 4. Ed. VIII 1914. Prețul 70 fil. Aprobata cu rez. ministerială de sub Nr. 74731/1914.
12. Curs practic de aritmetică și geometrie cl. 5 și 6. Ed. V îndreptată 1912. Prețul 70 fileri. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 104755/1913.
13. Curs practic de fizică și chimie. Ed. V 1913. Prețul 60 fil. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 108725/1913.
14. Curs practic de istoria naturală. Ed. II 1913. Prețul 70 fil. Aprobata cu rez. minist. Nr. 104754/1913.
15. Istoria Ungariei. Ed. I 1913. Prețul 50 fileri. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 128134/1913.
16. Curs practic de economie rațională. Ed. II 1911. Prețul 70 fil. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 4098/1912.
17. Carte de învățătură pentru cursurile de repetiție economice. Prețul 1 cor. 20 fil. Aprobata cu rez. ministerială Nr. 4140/1903.

Aceste manuale au fost găsite de recenziunile ministeriale ca cele mai bune manuale de școală, deoarece au fost cualificate ca cele mai reușite lucrări didactice, atât în ce privește nivelul cultural-literar cât și din punctul de vedere al metodelor, cari sânt cele mai pedagogice.